

SLOVAN.

Štev. 18.

V Ljubljani, dne 1. maja.

1884.

Vsebina: Ribarstveno mednarodno poverjenišvo v Gorici. — Kremelj v Moskvi. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Soška dolina.

Ribarstveno mednarodno poverjenišvo v Gorici.

Na Adriji je v zadnji avstrijskoitalijanski vojski slavno zmagala naša pomorska vojna; ali kakor je Italija imela dobiček na suhem z nezasluženo pridobitvijo beneškega kraljestva, tako so tudi nadalje ribiči povečanega italijanskega kraljestva neomejeno uživali dobiček, ki ga daje jadransko morje z ribarjenjem. Italijanski ribiči smejo ribariti na vse strani v največji bližini avstrijskega dolgega pobežja. Med temi ribiči so najnevarnejši avstrijskim ribičem tako imenovani Chiozzotti ali Chioggiotti (Kiodžoti), ki niso samo posebno izurjeni, ampak rabijo tudi velike in take mreže, s katerimi sezajo v večje morske globočine in neusmiljeno lové in tudi ribji zalegi ne prizanašajo, ne oziraje se na to, da delajo zaplojevanju in množenju rib silno veliko škodo. Avstrijski ribiči si proti takim pokončevalcem ne morejo pomagati, ker avstrijskoitalijanska pogodba dovoljuje italijanskim ribičem zahajati do naših bregov in ni one določbe za nje, da bi se jim prepovedalo uničevalno ribarjenje. Ni čudo, da avstrijski ribiči po takem ne morejo tekmovati z italijanskimi na trgih avstrijskih mest; vsled tega pa vidimo, kako avstrijski ribiči ob naših morskih pobežjih vedno bolj propadajo in obubožavajo. Čudo ni pa tudi to, da so naši ribiči silno nejevoljni zaradi toliko neugodnih razmer in da nastajajo često prepiri med našimi in italijanskimi ribiči. Te razmere so res žalostne, na škodo ne samo našemu ribarskemu prebivalstvu, ampak tudi državnemu našemu gospodarstvu. Tujci, tuji ribiči, pošiljajo ribe, naložljene v delih avstrijskega morja, za drag denar avstrijskim prebivalcem v avstrijska mesta. Ta resnični stavek kaže dosedanje neugodnosti in obsoja ono politiko, ki je tako stanje ali po neumnosti ali pa iz zavestno neopravičenih vzrokov stalno prouzročila.

Že mnogo let se javno avstrijski domoljubi oglašajo in pritožujejo, da bi se dotična pogodba predrugačila; ali mednarodni sklepi se ne dajo z lehka razrušiti, posebno če so še dotične države v kaki pravi ali navidezni zvezi, s kakoršno nas poslednjih let osrečujejo glede na Italijo.

Po mnogem pogajanji se je vender doseglo, da se je sklicalo posebno ribstveno poverjenišvo iz avstrijskih in italijanskih zastopnikov. Med njimi bode, kakor se sliši, nekaj strokovnjakov, ki so jako potrebni, da se zabranijo, če ne neugodnosti, vsaj pa absurdnosti.

To avstrijskoitalijansko poverjenišvo se je sešlo v Gorici in zboruje v vladnem poslopji od 17. aprila. Seje so tajne, torej ne izvemo od nje ničesar, tudi tega ne, koliko upliva na njo tako imenovano javno mnenje, ki se zdaj razširja po italijanskem časopisju v avstrijskih in italijanskih mejah. Pravica bi zahtevala, da bi naših ribičev ne uničevali ribiči zunanje države, da bi se tedaj meje italijanskim ribičem odkazale in odločile v primerni daljavi od naših bregov. Mednarodna, opravičena zahteva bi bila, da se ribji plod ne uničuje, torej da bi se prepovedale one razupite, škodljive mreže, kakoršne rabijo Chioggiotti. Morje ob avstrijskih bregovih je v mnogih delih jako plitvo; torej bi bila dotična prepoved toliko potrebnejša.

Človek bi menil, da bodo v tem zmislu tudi italijanski časniki, ki izhajajo v Avstriji, stvar razpravljali. Pričakovali bi bili to, prvič zaradi stvari same, drugič pa, če ne iz avstrijskega domoljubja, katerega od iredentovskih avstrijskih listov ne pričakujemo, pa vsaj iz humaniteta, iz usmiljenja do avstrijskih ribičev, med katerimi se nahajajo v mnogem številu italijanski sinovi, dasi rojeni in živeči na avstrijski zemlji. Ali avstrijskim iredentovskim listom je več do tega, da rajši zemljo izdajejo, na kateri izhajajo, da rajši sinove iste krvi prodajejo, samo da koketujejo z brati onkraj meje, samo da ostane avstrijsko pobežje še nadalje v dotiki z italijanskimi ribiči, s katerimi občujejo in zdihujejo, kakor se jim zdi. List „Dalmata“ na pr. je prinesel ondan članek, ki kar naravnost zagovarja Chioggiotte, češ, da ne delajo nobene škode, in se zaničljivo ogiblje stvarnih razlogov, s katerimi strokovnjaki, pa tudi vsak pošten domač ribič obsoja ribarjenje Chioggiottov. In te nesramne zagovore so z velikim veseljem drugi iredentovski listi v Avstriji kar hlastno ponatisnili in to radost oznanili s posebnimi pridevki. Zadnji list „l' Istria“ od 19. t. m. ponatiskuje pa še del pisma, v katerem se neki iredentovec dotičnim listom na izdajski objavi omenjenega članka jako laskavo zahvaljuje. Ta iredentovec celo naravnost trdi, da bi bila velika škoda istrskim prebivalcem, ko bi Chioggiotti k njim ne zahajali, češ, da domači ribiči prodajejo svoje blago po 50 kr. do 1 gld. kilo, italijanski ribiči pa samo po 20—50 kr. kilo. V svoji zaslepljenosti ta neodrešenec ne izprevidi, da ravno z istimi razlogi sebe pobija. Če

dajejo Chioggiotti ribe zares toliko ceneje, je dokazano, da imajo velik in ugoden del morja za se, da morejo toliko rib naloviti za tako nisko ceno; potem pa, da je resnica, da ti italijanski ribiči vse pokončujejo s svojim nevarnim lovom, kakor se javno obsojajo. Iredentovec ob jednom eklatantno dokazuje proti svoji volji, kako s svojo konkurencijo Chioggiotti uničujejo avstrijske ribiče. In vender je uredništvo istega lista „l' Istria“ samo tako predrzno, da tudi ono dostavlja, kakor da bi bili Chioggiotti pravi dobrotniki avstrijskemu prebivalstvu, zlasti onemu, ki se peča z ribjo kupčijo, češ (česar pa ne razlaga nadalje), da Chioggiotti prodajajo istrskim kupcem dober kup, ti pa prodajajo potem drago! Torej prav po judovski! Za nekaj kupcev istrskih naj vsi istrski ribiči stradajo in naj ribiške vasi z enakimi trgi in mesti vred izumrjejo! To je prava judovska politika, za katero tiči jedino še goli machiavellizem, pod imenom iredentizem. In tako vedenje se nahaja po vseh evfemistično „naprednjaški“ imenovanih italijanskoavstrijskih listih. Ali hočejo prebivalci združene Italije imeti še boljših zagovornikov? In potrpežljivost avstrijskih ribičev — do

katerih stopinje še naj raste? Mi menimo, da je ta potrpežljivost v uboštvu in dolgoletnih nadlogah že toliko oslabela, da je zamrla. Čudimo se samo drugače omejeni tiskovni svobodi avstrijski, ki pa tu noče poznati mej, do katerih se sme Avstrija izdajati na domačih tleh.

Če Avstrija ne bode imela boljših varuhov in zastopnikov v zborujočem poverjeništvu v Gorici, potem, ribiči avstrijski, le poberite mreže; osoda se vam ne zboljša! Potem le naj se izgovarjajo, da so Chioggiotti dobri ribiči in da jim je treba torej dosedanje meje in postopanje pustiti; naši ribiči pa še prilike ne dobe, da bi se izkazali. Oni morejo gledati, da se ribji plod uničuje in leto za letom krči ob naših bregovih, potem pa njim, avstrijskim ribičem, očitajo, da ne znajo ribariti. Drugod in v drugih ozirih tudi pri naš pripoznavajo, da je treba ljudstvu pomagati z občimi gospodarskimi napravami, da se dotične gospodarske stroke razvijejo in povzdignejo; samo glede na avstrijske ribiče je treba pred takimi naredbami obsodbo izreči o prebivalcih, katerim so zavezali roke in potem upijejo, da se ne znajo gibati!

Kremelj v Moskvi.

(Dalje.)

Tedaj pa Kremelj ni bil samo stolica ruskih vladarjev, temveč v njem so stanovali bojarji in dvorjaniki s svojimi rodbinami. Okolo carskega dvora so se vrstile namreč njihove palače in še proti koncu sedemnajstega stoletja je imel Kremelj 20 ulic, po katerih je občevalo več tisoč njegovih prebivalcev. Še le, ko je „car zapadnjak“, Peter Veliki, preložil prestolnico iz „matuške“ Moskve v novosezidani Petrograd, postal je Kremelj pust in prazen; kajti bojarji in dvorjaniki so se preselili z dvorom v novo prestolnico ob srebrni Nevi.

Polagoma si je potem prilastil dvor vsa poslopja; ali poznejša prezidavanja, še bolj pa silni požari, premenili so mu lice popolnoma. Sedanji Kremelj je brez dvojbe najsajnejša vladarska stolica na svetu. Velike cerkve, katerih šteje petnajst, s krasnimi zvoniki in pozlačenimi svojimi „glavami“; znamenite zgodovinske stavbe in poleg njih mogočno v nebo kipeče palače, sezidane v najnovejšem arhitektonskem slogu; — vse to upliva na človeka, kakor da bi stal pred kako zakleto palačo iz krasnih jutranjih pravljic „Tisoč in jedna noč“. Kaj pa še le notranjščina! Tu se oko ne more zadosti nagledati najsajnejšega pohištva, s zlatom in srebrom bogato obloženih zidov in z najdražjimi biseri odičenih spomenikov polupretklih časov. Vrednost teh zakladov bode pojml bralec, ako med drugim navedemo, da se jedini okvir podobe „Vladimirska mat božija“ cení na 400.000 goldinarjev. Cene prestolov, kron in za kronanje potrebnih predmetov pa je skoro nemogoče določiti, ako se pomisli, da se jedini veliki rubin izmed ostalih 2500 plemenitih kamenov, ki dičijo carsko krono, cení na 100.000 goldinarjev.

Znamenite so v Kremlju posebno tri stolne cerkve: „Uspenski sobór“ (cerkev vnebovzjetja Kristovega), „Arhangeljski sobór“ (cerkev sv. Mihajla) in „Blagovješčenski sobór“ (blagovestna cerkev). Te

cerkve so prejele v teku let od raznih vladarjev in drugih pobožnih oseb toliko dragocenosti, da so njihovi zidovi v pravem pomenu besede z njimi preobloženi. Rusi so namreč jako pobožni ljudje; noben vladar tedaj ni pred kako vojsko pozabil bogato obdariti te ali one cerkve, da bi si tako pridobil milost in pomoč božjo. Posamičniki pa so se v vseh važnejših dogodkih v rodbinah spominjali hiš božjih in najbolj cerkev kremeljskih. Vrhu tega pa se po teh cerkvah hranijo tudi mnoge in jako drage trofeje, katere so Rusi v svojih vojskah odvzeli raznim sovražnikom.

Najvažnejši in najznamenitejši je „Uspenski sobór“, in sicer zato, ker se v njem iz pradavnih časov vrši kronanje ruskih carjev. Sedanji vladajoči car Aleksander III. si je postavil v tej cerkvi meseca maja lanskega leta z veliko slovesnostjo na pomaziljeno glavo drago carsko krono v znamenje, da je postal „božijeju milostiju car i samodržec vsej Rusi“. Slavnosti, ki so o tej priliki bile izredno sjajne v Moskvi in iz dolgoletnega spanja prebudivšem se Kremlju, gotovo so še čitateljem v živem spominu iz popisov po raznih novinah. Vsi evropski dvori so bili zastopani pri slovesnem tem kronanju po posebnih poslanstvih in še celo barbarski in polumikani vladarji daljnih azijskih pokrajin nisi opustili prilike, da ne bi izkazali časti in spoštovanja „belemu carju“, nad katerega po njihovem mnenju ni vladarja pod božjim solncem. — Obredi, kateri so navadni o kronanju carjev, nastali so pač v teku časa; toda glavni značaj jim je vender določil Boris Godunov, kateri se je proti koncu šestnajstega stoletja za Ivanom Groznim prvič dal kronati z izrednim sjajem v navzočnosti odposlanstev vseh ostalih evropskih in bližnjih azijskih držav.

(Konec prihodnjic.)

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Soška dolina.*) [K sliki.] Krasne reke se pretakajo po naši slovenski domovini. Sava, Drava, Mura, Savina, in Soča, vse so tako lepe, tako veličastne, da se človek ne more nagledati njihovih bistrih v raznih barvah lesketajočih se valov, ne naslušati veselega žuborjenja njihovega. In kraji, po katerih teko, so pravi zemeljski raj, polni divnih prizorov in naravne poezije.

Vender si pa tisti, ki ni še videl reke Soče in ni prepotoval one oske doline, katera se ob njeni strugi razprostira med visokimi, veličastnimi gorami od Trente in Predela do solnčne Gorice, ne more predočevati prave krasote divje planinske reke. In taka je Soča od svojega izvora do izliva v modre valove jadranskega morja. Brez dvojbe je ona najlepša reka na naši slovenski zemlji; njeno čisto, bistro, prozorno valovje se vije sedaj po oskih strugah, preskakujoč z votlim bobnenjem visoke skale, sedaj pa se razliva zopet z veličastno mirnostjo po širokem vodotoku med lepim poljem in cvetočimi livadami. Od solčnih žarkov, obsevajočih lepe te valove, dobiva svetlozeleno, svetlozeleno in temnozeleno barvo.

Z mnogih strani pritakajo v Sočo naravnost s strmih gor hudourniki in se zaganjajo čez strme skale visokega njenega obrežja v globoke tekome let v skale udobljene tolmane in jame, v katerih njihove vode tako rekoč ginevajo. Narod imenuje take tolmane in jame „pivke“ in slika v današnji številki nam predočuje tako „pivko“ med Tolminom in Kanalom.

Tebi, dragi bralec! ki imaš voljo, čas in sredstva ogledati si krasno našo domovino, priporočamo, prehodi prijazen soško dolino s smehljajočimi njenimi krajinami in lepimi po njih razsejanimi vasmii, da se seznaniš z blagimi in poštenim narodom, ki prebiva ob bregovih jadrne te reke. Gotovo bodeš zadovoljnega srca vskliknil: „Zemský raj to na pohled!“

(*Svojim prijateljem in somišljenikom.*) Povodom obnavljanja naročnine smo dobili iz raznih krajev naše slovenske domovine pisma polna priznanja in spodbujajočih besedi. To nas je prepričalo, da smo nastopili pravo pot za napredek in blagor našega naroda, ob enem pa nam dalo novega poguma, da vztrajamo na njej. Veseli nas posebno, da je ogromna večina slovenske inteligencije na naši strani; veseli nas zato, ker nam je dokaz, da je narod naš že tako napredoval, da se ne da več slepiti s sofizmi in zvijačami. Zato vsem prijateljem hvala na njihovem priznanju, naši narodni stvari pa: Na zdar!

(*Kako misli „Vienca“ o Slovencih,*) beremo v njegovi 17. številki, kjer bistroumno opisuje, kakor čujemo, slovenskemu občinstvu znani, priljubljeni in odlični pisatelj naše sedanje politično gibanje. Govoreč o „književnem delovanju slovenskem leta 1883.“ omenja pisatelj najprej lanske slavnosti v Ljubljani, kako je srčno in iskreno pozdravil naš narod svojega vladarja na Kranjskem in kako se je gospodujoči Nemeč na Štajarskem na vse pretege napanjal, da ne bi cesar slišal nobenega slovenskega glasu, pravi pisatelj: „Navzlic vsemu nasilstvu je slovenski narod na Štajarskem zasvedočil svojemu cesarju, da še živi in da hoče še nadalje živeti, ali o tej priliki se je pokazalo jasno, da je v narodnem gibanju vender nekak razloček med Štajarci in Kranjci. Žal, da je tako, ali še žalostnejše je, da ta razloček goje, bodisi premišljeno ali nepremišljeno, tudi tisti možje, kateri so poklicani, da zagovarjajo in branijo ves narod slovenski. Sodeč po dogodkih v zadnjem zasedanju kranjskega deželnega zbora rekli bi, da „Združena Slovenija“ ni več idejal zdanjim prvakom slovenskim. Značajno za občno stanje je tudi

to, da od neke dobe po slovenskih časopisih beremo tudi o neki vladni narodni stranki. Je li to napredek v narodnem razvoju ali ne, pokazala bode bližnja bodočnost. Vsekako je zanimivo, kako proti slovenskemu gibanju na Kranjskem stoje tamošnji nemčurji. Leta 1861. je izjavil v kranjskem zboru njih voditelj, da so oni „dobri Kranjci ali nikakeršni Slovenci“; dvajset let pozneje smo čuli na istem mestu iz istih ust, da „hočejo (nemčurji) ostati Slovenci, ali nočejo biti Hrvati;“ a danes isti ljudje delajo z narodno stranko kompromise. Ne da se tajiti, da je ta popustljivost z jedne in z druge strani nasledek slavnostnih dni preteklega leta; ali ne bode li to popuščanje skalilo bistre struje narodnega gibanja, to je drugo vprašanje.“

(*Gosp. dr. Fran Radaj*) c. kr. notar v Mariboru in deželni poslanec štajarski je bil odlikovan od cesarja z viteškim križem Fran Josipovega reda. Temu odlikovanju čestitamo iz srca!

Iz Gorice, v dan 20. aprila. [Izv. dopis.] Od četrtka se vrše v poslopji tukajšnjega c. kr. glavarstva na Travniku obravnave avstrijskoitalijanskega poverjenišva o ribarstvu v jadranskem morju. Poverjeništvu predseduje predsednik tržaškega pomorstva Avgust Alber. Načrti nekaterih gospodov so bili „uzvišeni“, a tudi prozorni, da je že vsak razumen človek lahko videl, kaj se hoče. Dne 20. t. m. je bil poseben koncert temu zboru na čast: goriški župan namerava kasneje iti z gospodo tudi v Oglej, da si ogledajo ostanke zgodovinskega mesta. A po končanem zborovanju bode banket.

Ker so na željo avstrijske vlade sklepi tajni, izvedeli bodem ukrepe teh posvetovanj še le po časopisih.

Naše podporno društvo pod predsedništvom g. vodje Povšeta se razcvita prav lepo; do sedaj šteje nad 300 udov, dasi je bilo ustanovljeno še le pred dvema letoma. Na prizadevanje gospoda odbornika Vuge bode si društvo priskrbelo posebno zastavo in si je nabralo v ta namen nad 300 goldinarjev, tako da si je že naročilo zastavo. Julija meseca, najhitreje v dan shoda sv. apostolov Cirila in Metoda, bode svečano blagoslavljanje te zastave. Odbor se posvetuje, kakor čujemo, že sedaj prav pridno, da bi priredil lepo svečanost, na katero pričakuje gostov iz vseh slov. pokrajin. Tako še pospešuje gotovo vzajemnost Slovencev, zategadelj pozdravljamo radostno to podjetje podpornega društva; takisto se veselimo svečanosti blagoslavljanja sokolske zastave na južnem Štajarskem.

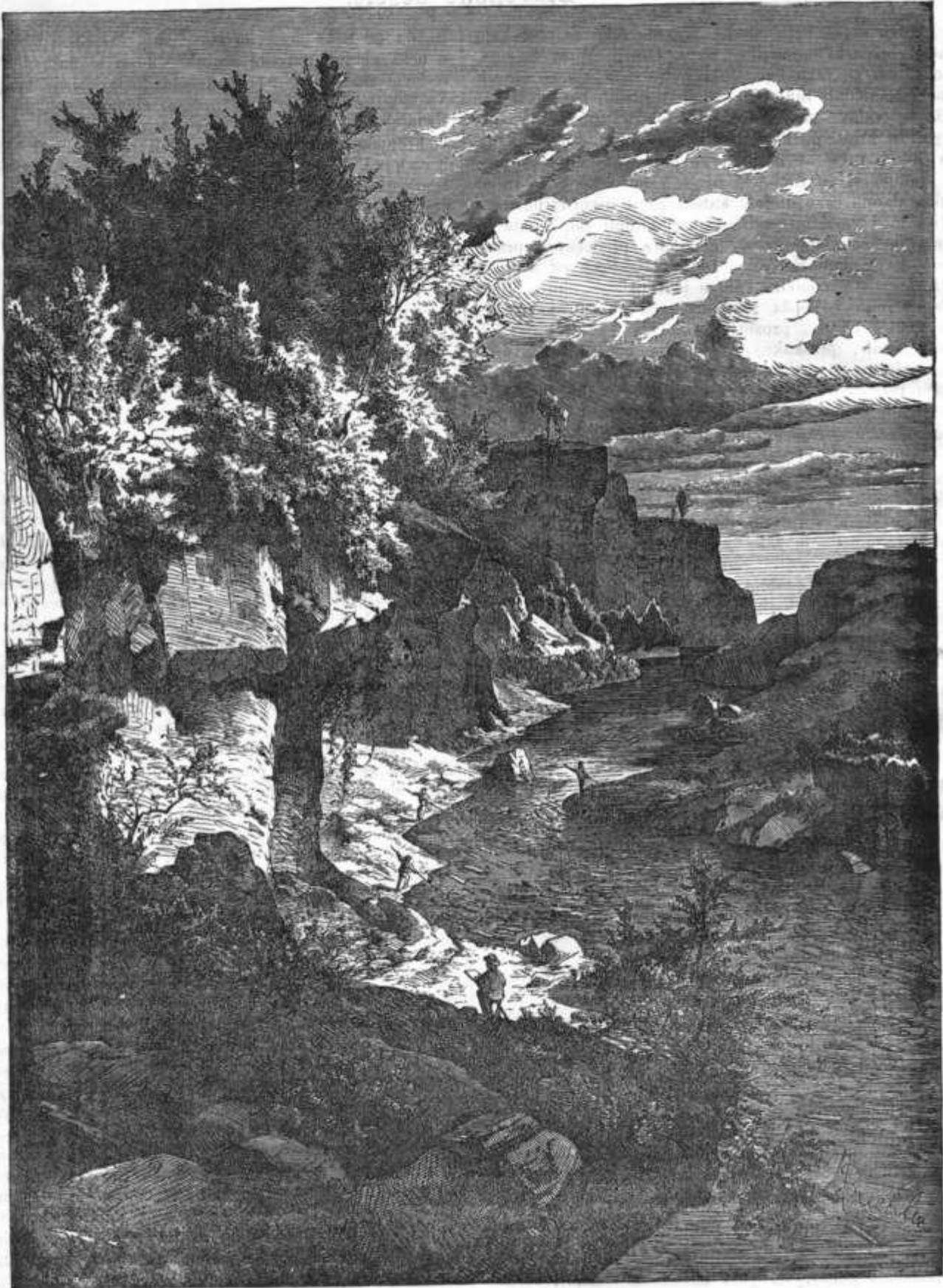
Konjska dirka, katero je osnoval na Rojicah pri Gorici poseben odbor, bila je prav dobro obiskovana; došlo je bilo k nji 12 do 18 tisoč ljudi; vender je občinstvo nejevoljno zapustilo Rojice, ker se je dirjanja samega udeležilo jako malo konj.

Glede vprašanja za poreškega vladiko je sedaj vse mirno, ker se sploh tako tolmači, da vlada čaka z imenovanjem dr. Flappa, dokler se ne pomirijo razburjeni duhovi. Vender je nedvojbeno, da bo imelo to imenovanje čudne nasledke. Duhovščina in narod bodeta nezadovoljna, ker se bode s tem imenovanjem vsemu narodu žalila narodnost.

Iz Celovca, 29. aprila. [Izv. dopis.] Nedavno se je bralo v časnikih, da mislijo nekateri gospodje na Gorenjskem resno na železnico, ki bi se potegnila iz Kranja po Kokerski dolini do Jezerskega Vrha na Koroškem. Ako bi se to kedaj uresničilo, bodemo koroški Slovenci celo veseli. Pa ne samo do Jezera, ampak do Velikovca bi se imela potegniti črta, ako hoče biti aktivna! Beda ko-

Pogled po slovaškem svetu

Slovaške dežele

Soška dolina. (Stran 141.)

roških Slovencev in njih narodni propad izvira največ iz tega, ker so po Karavankah („slovenskih planinah“) tako rekoč s kitajskim zidom ločeni od drugih Slovencev. Gorenjska železnica nam v narodnem oziru nič ne koristi, ker veže iz Ljubljane samo Beljak, Trbiž in tiste na pol že ponemčene kraje na Zili in gorenji Dravi, kjer Slovenstvo samo še životari. V rožni dolini in v podjurski dolini pa Slovenstvo še živi. Ti kraji se morajo zvezati z Ljubljano, naj si bode že po železnici Kranj-Tržič-Borovlje-Celovec, ali pa po železnici Kranj-Kokra-Jezero-Kapla-Doberlaves-Sinčaves-Velikovec. Do zdaj smo bili od Kranjcev tako ločeni, da se lahko reče: „med Evropo in Ameriko je tesnejša zveza, kot med Celovcem in Ljubljano.“ Slovenski domoljubi v Ljubljani, posebno pa vi, slovenski državni poslanci! dobro si to premislite in pokažite svojo srčnost in eneržijo v tem, da nam pridobite to železnico! Po mojih mislih se potem za koroške Slovence ni treba več bati. Vedeti je namreč treba, da nemški živelj umira: na Tirolskem, Solnograškem in doljem Avstrijskem je statistično dokazano, da več ljudi umira, nego se jih rodi. Na Koroškem in Štajarskem so si pomagali s tem, da so prav pridno Slovence ponemčevali. Pol Celovca na pr. je takih „Nemcev“, katerih starši ali pradedi niso nič nemški znali; v šolah in javnem prometu so se njih otroci ponemčili in zdaj so trdi Nemci! Lahko bi naštel imena; in tudi takih je na stotine, kateri so še zdaj Slovenci in tudi svoj jezik znajo, pa se vendar štejejo med Nemce, kakor pri vas nemčurji. Ta bolezen (nemčurstvo) se pa dá ozdraviti, ako boste na Kranjskem in vseh rečeh zlasti v literaturi napredovali. Potem bi nam koroškim Slovincem zveza s Kranjskim po železnicah koristila in narodno zavest zbujala. Če se pa stvar ukrene narobe, potem nam bodo železnične zveze le v pogubo, kajti namesto tega, da bi slovenski duh širil po Koroškem, bode se nemški duh širil pri vas. Ponehajte že vendar s tistimi osebnimi napadi in prepiri, ki nam razjedajo vse narodno čustvo! Vzemite si v vzgled dunajske židove! Listi, kakor „Neue Fr. Presse“, „Deutsche Zeitung“, „Tagblatt“ itd., tudi se vedno ne strinjajo v mislih, pa kdaj je kaj slišati ali brati, da bi se med seboj napadali! In ravno zaradi svoje solidarnosti so si židovi podjarmili svet!

Zategadelj pa ne smete misliti, da bi jaz zametaval vsako značajno nasprotje v načelih. Jaz pobijam le osebne napade. Bog daj, da bi jih skoro nestalo po slovenskih listih!

Iz Gradca, 27. aprila. [Izv. dop.] Tukajšna „Tagespošta“ prinaša v listu od 20. t. m. št. 106. poročilo „Vorderberga“ od 18. mal. travna, da je tamošnja šolska mladina izvela dve igri s petjem od Petza; potem da so jo pogostili s poticami in dobro kavo, a čistega dohodka da je zaslužila 28 goldinarjev. In kaj mislite, komu na korist? Nemškemu šulverajnu! In kje? V njegovi čitalnici v krčmi g. Spitalerja!

Tedaj tako brezsravno, tako strastno že se ruje za „nemški šulverajn“, da se zanj zlorabi že nežna, nedolžna mladina! In to se dela s tako predrznostjo, kakor da bi „šulverajn“ imel oblast, zapovedovati s šolsko mladino. Ona igra in poje v krčmi, v njegovi čitalnici! Človek mora vprašati, kako je to mogoče? Ali šolske oblasti tega ne vidijo, ali vlada tega ne vé? Zakaj ne storé nič proti takemu hudobnemu ščuvanju, takemu brezvestnemu kvarjenju nežne mladine? Ni res, da je Nemcu že vse svobodno! A hinavska „Tagespošta“ to z veseljem razgláša, dobro vedé, da nikakor ne veljá, ali mara ona zato, da le nji služi, potem ne vpraša, ali je prav ali ne. Zato tudi donaša vsako aboto o tem rovarškem društvu, še celo vabila na ustanovne njegove skupščine med Slovenci; tako v listu 111. od 25. t. m. za Pohorje.

Nič ne bi rekli, ko bi „nemški šulverajn“ skrbel za pouk nemških otrok, ali to je najgrja laž, ki se je kedaj izrekala. Nemci že tako imajo največ sol, največ sredstev; njim tedaj ni treba podpore. Podpirajo se nemški otroci in nemške šole le bolj za izgovor ali pa tam, kjer jih je le nekoliko med Nenemci in sicer zato, da se poslednji privabijo v njihove šole in, če mogoče, potujčijo. Če žele Nemci le nemške otroke ohraniti svoji narodnosti, zakaj pa vabijo Nenemce v svoje nemške šole, kjer ne morejo z Nemci vred nikdar uspešno napredovati? Ali „nemški šulverajn“ ruje celó tam, kjer so sami Nenemci. To glasno izpovedujejo njihovi voji, odkrito govore njihovi časniki; to ošabno potrjuje predrzno ščuvanje nekaterih njihovih ščubarjev, vsi Slovenci menda že poznajo nekega zloglasnega profesorja (ali kaj še?) v Mariboru — v čisto slovanskih krajih. Zakaj to? Tu tedaj ne gre za to, da se nemščina ohrani, ampak za to, da se usili drugim narodom, posebno Slovanom.

Kdor otrokom že v prvih letih ubija tuji jezik v glavo, ta jih ovira, da se ne morejo naravno razvijati; brani jim, da si ne morejo pridobivati potrebnega znanja za življenje; trati njihov čas in muči jih proti vsakemu zdravemu razumu. To je tako jasno, tako nepobitno, da se v pravih razmerah mladina povsod poučuje le v domačem jeziku, nikjer pa ne v tujem. Samo surova sila ali pa sleparstvo more urivati tuji jezik v početne šole. — Nemec je sam, n. pr. na Ogrskem, v takih okoljčinah, da čuti jarem tujstva; pogosto mu se usiljuje madžarščina; a kako se on brani temu; kako se nemški časniki zaradi tega togoté nad Madžari ter jih sramoté pred vsem svetom! In Nemec je ondi največ le tujec, ki se je nedavno še le tje priselil; tu ga je le malo, pa kakšno grajo žene! Če tedaj on zahteva, da mu se v tuji deželi otroci poučujejo v materinskem jeziku in da ostanejo Nemci: koliko več moramo mi Slovenci to zahtevati v svoji domači deželi! Če Nemca v duši skeli videti, kako mu se tujčijo odtrgani sorodniki, kako ne bi Slovenca, če mu se to godí v domačiji! Če torej ves svet, če Nemec sam ima usilovano tujščino za surovost in največjo krivico, mora jo pač Slovenec tudi za to imeti. Nemec menda ne bo menil, da je Slovenec tako slep ali neumen, da ne bo spoznal, kar ves svet vé, kar Nemec sam kot nepriumno, škodljivo in krivično z vso močjo pobija in obsoja! Slovenec je že tako pameten, da vé, da tudi zanj ne more veljati, kar za druge ne velja.

Iz vsega se vidi, da je vsakemu, torej tudi našemu narodu največja škoda usiljevati mu tujščino (nemščino) v početne šole. Kdor to dela, ta mu je največji sovražnik. „Nemški šulverajn“ dela to, zato mu je on najhujši sovražnik in ž njim vsak, kdor kaj takega podpira. Če on Slovincem dobro hoče, naj jim pomaga slovenske šole snovati! Te zahtevajte od njega, če vas pride nadlegovat; videli boste, kako se bo odnesel. Savinski.

Iz Gorice, v dan 29. aprila. Najvažnejši zadevi za nas v zadnjem tednu sti dohod vladike Strossmayerja v Gorico in poverjeništvu za ribarjenje v jadranskem morju. Vladika Strossmayer se je mudil tukaj več dni ter odšel v soboto v Rim. Bil je kum novorojencu tukajšnega polkovnika v aktivni službi, kateremu je Strossmayerjeva netjakinja soproga. Krstil je dečka goriški nadvladika z veliko azistencijo. Tudi ta pojde 1. maja v Rim ter bode obiskal sv. očeta Leva XIII. Na potu domu bode se mudil vladika Strossmayer zopet nekaj dni v Gorici, o kateri priliki bode obiskal tudi našo čitalnico. Tako je obljubil deputaciji, katera se mu je poklonila in katero je najprijeznije sprejel.

Glede ribarjenja je došlo kljubu zapovedani tajnosti vendar toliko v javnost, da naša stvar jako slabo stoji. Laški listi in laško prebivalstvo na Primorskem zahtevajo naravnost, da Kijožoti morajo ribariti na avstrijskih obalah jadranskega morja, in to uporabljajo italijanski zastopniki v svojo korist. Sicer je pa vlada mnogo sama zakrivila,

ker se ni nikdar na to ozirala, da bi bila odgojila dovolj domačih ribičev. Tudi ta napaka bi se dala odpraviti, toda drugih mož nam je treba.

Visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje je dovolilo na prošnjo društva „Sloge“ 200 gld. za otroški vrt v Gorici.

Shodi županov so našli tudi pri nas posnemovalcev. Župani vipavske doline so se sešli v dan 20. aprila pri Rebku ter se posvetovali, kako olajšati kmetu strašno breme davkov; posebno stroške za bolnišnice tarejo naše občine, kar so tudi naši župani v prvi vrsti pretresovali. Shoda se je udeležilo tudi mnogo drugih odličnjakov in posestnikov. Le tako naprej! —

V nedeljo 4. t. m. napravita naše podporno in bralno društvo in ajdovsko podporno društvo izlet v Dornberg, kjer bo tudi vinska razstava. Več o tem prihodnjič.

Iz Idrije, 28. aprila. [Izv. dopis.] Odkar so se odpravili znani nedostaki pri tukajšnjem rudarstvu, razvija se v našem mestu narodno življenje jako ugodno. Preteklega leta so se vršile v tukajšnjem c. kr. gledališču različne slovenske predstave in tudi čitalnica je priredila v letošnjem predpustu razen drugih veselic sijajno maškerao. In zopet včeraj so nas zvalili po ogljih prilepljeni oglasi v naš Talijin hram. Predstavljal se je burka s petjem: „Lumpaci vagabund“. Gledališče je bilo napolneno do zadnjega prostora in to ne samo v parterji, tem-

več tudi po vseh ložah, kjer smo poleg domačih honoracij videli častite goste iz Cerknega, Ljubljane itd. Igralo se je izborno. Prostor vašega lista mi ne dopušča opisavati igranja posamičnih predstavljalcev; naj vam torej obrišem igro v kratkih potezah. V prvi vrsti mi je omeniti naslovnih junakov igre. To vam je bila izbrana troperesna deteljica veselih lumpacijev, da jih je bilo veselje gledati! Ta neprisiljena naravnost, ta životna gibčnost bi bila na čast igralcem vsakega rednega gledališča! Človek je bil res v zadregi, kateremu bi izmed te „zanikerne trojice“ dal prednost, kajti so igrali vsi trije jako točno ter razveseljevali občinstvo na vsem potu svojega premenljivega življenja. . . . Kaj bi pa človek rekel še le o brdkih igralkah? Jeli bi opisoval njih mične prikazni ali hvalil njih izvrstno igranje in očarovalno petje! Reči se mora, da bi se s toli dražestnimi in umetno izurjenimi igralkami smelo ponášati gledališče naše slovenske metropole. Igra se je izvršila po vsem dovršeno, posebno se je odlikoval tercet in zbor v Klobčičevi hiši, kjer ste se obnesli sestri Kamilja in Lavra. Na spretnem vodstvu vse igre, ki v zavozlanih svojih prizorih daje opraviti še jako večjemu režiserju, zahvaliti se nam je požrtvovalni gospé Trevnovi in njenemu neumornemu gospodu soprogu! Kakor čujemo, ponavljala se bode igra prve dni maja meseca. Od igre imamo čistega dohodka 63 gold. 90 kr. Ta denar je namenjen v podporo revni šolski mladini.

Ostali slovanski svet.

(*Za zidanje cerkve Aleksandra Nevskega*) v Sredci, v spomin pokojnemu carju Aleksandru II. kot osvoboditelju bolgarskega naroda se je že nabralo čez 500.000 frankov.

(*„Narodni List“ in vlada v Dalmaciji.*) Vse konfiskacije „Narodnega Lista“ se razglašajo v dalmatinskem službenem listu. To je naravno, ali je čudno, kar poroča N. L., da mora ta list sam plačevati oglase svojih konfiskacij, priobčene v uradnem listu. Zgodilo se je, da je uredništvo ostalo dolžno za dva taka oglasa 3 gld. 36 kr., in ker ni koj plačalo tega zneska, prišel je birič rubit in je zapečatil vso uredniško knjižnico. Takih neradovoljnih oglasov je moralo uredništvo že mnogo izplačati. Ali ker take uvrstbine niso utemeljene v zakonu, pritožilo se je uredništvo višjemu sodišču na Dunaji, katero bode stvar morda še prej rešilo, nego bode razprodana po javni dražbi uredniška knjižnica. — Tako se godi v Dalmaciji. Poštari konfiskujejo sami „Pozor“, da ga ne dobivajo naročniki. Res lepo in prijetno mora biti v deželi, kjer rasejo in cveto pomaranče pa nemškutarstvo.

(*Slavni dalmatinski domoljub Mihovil Pavlinovič*) je izpregovoril nedavno v „Narodnem Listu“ nekoliko odkritosrčnih besedi o prečudnih razmerah, ki so nastale v Dalmaciji za nemškujooče vlade barona Jovanovića. O tej priliki je moral seveda izreči tudi svoje misli o nekaterih hrvaških listih, kateri bi morali po svojem programu zastopati odločno narodno politiko, ali se namesto tega nekako zibljejo med Jovanovičem in Hrvaštvom in da bi se ne izdali, pišejo rajši o oddaljenih vprašanjih, nego o imenitnih domačih zadevah. Njegova sicer ostra, a vendar mirna sodba, zadela je posebno „Katoličko Dalmacijo“, katero v Zadru izdaja po dvakrat na teden duhovnik Ivan Prodan.

Poslednji list je vsled tega začel jako nedostojno napadati izkušenega in uzornega domoljuba M. Pavlinovića; a če je mislil, da si bode s tem utrdil svojo veljavo, varal se je jako; kajti od dne do dne prihajajo vsled Prodanovih napadov izjave „Narodnemu Listu“, v katerih vsa hrvaška inteligencija ne samo po Dalmaciji, temveč tudi

po materi zemlji izraža svojo nezadovoljnost s temi napadi in zagotavlja svojega voditelja in „očeta“ popolnega zaupanja in spoštovanja. To je gotovo lepa narodna zavodnost in zahvalnost.

(*Slovanstvo na bolonjskem vseučilišču.*) Poročali smo že, da je odredil kralj Umberto, da se ima stolica, katera je bila že pred leti ustanovljena na bolonjskem vseučilišču za poljski jezik in se je pozneje ustanovila tudi za predavanja o hrvaškem slovstvu, preustrojiti v stolico za slovansko jezikoslovje in slovanska slovstva. Predavati se imajo po mogočnosti ruski, poljski, češki in hrvaški jezik. Sedaj predava prva dva jezika profesor Teofil Lenartowicz, kateremu pomaga gospa Malwina Ogonowska; o hrvaškem slovstvu pa čita profesor Domenico Santagata.

Poslednjega je tudi zasluga, da se je na bolonjskem vseučilišču začela gojiti slovanska znanost in da se je njena gojitev iz skromnih prvotnih začetkov tako uspešno razvila. Zato je tudi šel v Rim zahvalit se kralju na omenjeni naredbi, katera je vredna tem večje pozornosti, ker je kralj dal potrebni znesek iz privatnega svojega imenja.

Navzočnost učenega bolonjskega slovanofila so porabili v Rimu živeči Poljaki in slovanskim narodom prijazni Italijani, da ga kolikor moči sijajno sprejmo in počaste. Gospod Correnti, akademije Mickiewiczowe častni predsednik, dal je prirediti njemu na čast velik banket, na kateri je povabil slavnega slikarja Henrika Siemiradzkega in več drugih v Rimu živečih Slovanov, posebno Poljakov. — Prihodnji dan je bila v hiši bogatega Poljaka slavnostna večerja, na katero so bili povabljeni mnogi učeni Italijani, kakor Correnti in minister Berti. Na tej večerji je naznanil prof. D. Santagata, da mu je kralj v njegovi avdijenciji izrazil gorečo željo, da bi se Italijani marljivo učili slovanskim jezikom in slovstvom. Ob jednom pa je priznal potrebo velikega dnevnika, kateri bi se imel posebe baviti s slovanskimi slovstvi in postati ognjišče, o katerem bi se Italijani družili in spozna-

vali z velikim slovanskim svetom. — Pa menda vendar ne poreko naši oficijozni, da je kralj Umberto postal panslavist?

(*Nenavadna požrtvovalnost.*) Varšavski listi poročajo, da je pred nekoliko tedni neka tamošnja gospa, katera pa neče, da bi se izvedelo njeno ime, odstopila polovico svojega 600.000 rubljev iznašajočega imenja, tedaj 300.000 rubljev (480.000 gld.), ustanovam, dobrodejnim in izobraževalnim zavodom. Vrh tega je izročila 10.000 gold. „Akademiji umetnosti v Krakovem,“ 10.000 gld. ustanovitvi ženskega vseučilišča v Varšavi in 170.000 gld. dobrodejnim zavodom.

(*Towarzystwo Zachęty Sztuk Pięknych.*) (Društvo za obrambo lepih umetnosti) v Varšavi je sklenilo zidati posebno poslopje, v katerem bi mu bilo moči prirejati vsakoletne umetniške razstave. Potrebni denar 100.000 rubljev ima se nabrati z radovoljnimi doneski. Doslej je v ta namen društvu došlo že 30.500 rubljev. — V oklicu izreka društvo nado, da se bode umetniško življenje v Varšavi dokaj lepše razvijalo, kader bode društvo imelo

svoje poslopje. Bržkone se bode polagoma napravila v novem poslopi tudi galerija slik.

(*Petdesetletnico narodne himne „Kde domov můj“*) namerava „Umělecká Beseda“ v Pragi oslavit s tem, da uzida spominsko ploščo v hišo „u Bonů“ v Myslíkovi ulici v Pragi. V tej hiši je stanoval skladatelj himne František Škroup; bivši ravnatelj opere v kralj. stanovskem gledališču. — Dne 21. decembra 1834. leta je imel Škroup svojo beneficijo, za katero si je izbral Tylovo burko „Fidlovačka“. Vanjo je upel mnogo narodnih pesmi, plesov in novih napevov svojih in drugih skladateljev. Med temi je bila tudi pesem „Kde domov můj“. Pesem je zložil Kaj. Tyl in jo izročil Škroupu nekoliko dni pred predstavo; a ta pa je napev napravil pri postelji teško bolne svoje soproge. — In ravno ta pesem se je priljubila češkemu narodu najbolje ter je postala jako važen faktor v zgodovini njegovega probujenja. Razširila se je tudi po vsem slovanskem svetu in gotovo ga ni danes omikanega Slovana, kateri je ne bi poznal.

Razne novice.

(*Ribarjenje v jadranskem morju.*) Denašnji članek obširno poroča o žalostnem položaji avstrijskih ribičev, katerim delajo preveliko konkurencijo italijanski ribiči. Ker je stvar celo važna, zato omenjamo predavanja generalnega konzula viteza Scherzerja, ki ga je imel nedavno v Lipskem. Scherzer pravi, da imajo ljudje od morja lahko veliko več dobička, nego na suhi zemlji, ker morja ni treba delati, ni treba orati na njem, kakor na njivi; nima ne puščav, in vendar daje človeku obilo živeža. Že v stari dobi so narodi ob morji bili ribiči živeč o ribah. Kot hranilo imajo ribe tudi danes svojo veliko vrednost, kar nam bodo pojasnili ti le dokazi. Na Angleškem imajo ribiči 37.000 ladij, a njih samih je 120.000. Na trgu v Billingsgatu pri Londonu se proda vsak dan 8000 centov svežih rib, katere izdajo toliko, kolikor 1000 mesarskih volov. Od teh rib imajo Angleži na leto čez 300 milijonov goldinarjev dohodka. Italija dobiva od rib letno rento od 20 milijonov goldinarjev. Norveško, katero šteje samo 2.000.000 duš, dobiva na leto od rib dohodka 25 milijonov goldinarjev in vrhu tega pojedjo Norvežani samo na leto rib v vrednosti za 10 milijonov goldinarjev. Francosko ima 22.000 ladij in na leto 30 milijonov dohodka, a sami Francozi pojedjo na leto rib za 10 milijonov goldinarjev. A Avstrija ima 9400 ribičev in 2900 ladij, a čistega dohodka 2 milijona goldinarjev na leto. — Iz tega se vidi, koliko dobička daje narodom ribolov, zlasti kako malo se mi ž njim pečamo, dasi so naši Primorci izvrstni mornarji, ali se še premalo pečajo z ribolovom. Ribolov je jako važen del narodnega gospodarstva. Pomislimo samo, da stoji danes kilo govedine od 50—80 kr., a kilo rib stoji 20—30 kr., da celo 5 do 6 kr.! Pomislimo tudi, da v ribjem mesu ni toliko kosti, kakor v govejem in da je v ribjem mesu 12—13 % kri ustvarjajočih delov, torej do 5 % več hrane, nego v pšeničnjaku. Ihtijofagi imajo od rib lepe bele zobe in močne kosti: v to so nam najsajnejši dokaz belozobate in koščene Angličanke! In koliko dobička ima država od ribolova! Mi naj bi posnemali Ameriko, katera je žrtvovala čez jeden milijon dolarjev za prosep ribolova; razpisavala je v ta namen nagrade, samo da bi se ljudje rajši pečali z ribolovom in se mu privadili. Pri nas naj bi se snovala taka društva, a vlada naj bi razpisavala nagrade in slovanskemu Primorju ob jadranskem morju bode prisijal napredek, sreča v narodnem gospodarstvu. Ravno zdaj, ko se posvetujejo v Gorici o zboljšanju stanja naših ribičev, želimo, naj bi ta zbor vse ukrenil, kako bi se res dalo pomagati avstrijskim ribičem, katere iz-

podrivajo Italijani s trgov na Reki in v Trstu. Seveda zakoni naj se prenarede; vendar bi še to vse bilo premalo; vlada jim naj sama da roko pomočnico, naj uvede na pr. tudi parnike za ribolov, kakor jih imajo drugod; nasledek bode, da bo naposled imela država dobiček od svojih ribičev. — Kogar zanima ribolov, temu priporočamo knjigo: „Fischeries of the Adriatic,“ katero je spisal Jurij Faber, angleški konzul na Reki.

(*Šolstvo v Avstriji.*) Leta 1882. je bilo šol 15.885, a učiteljev 39.843. Učiteljic je bilo 1871. leta 2379, a leta 1882. 11.328. Otrok za šolo sposobnih je bilo poprek 3.099.000; v šolo jih je hodilo 1871. leta samo 1.820.710, a leta 1882. 2.591.284. Učencev obrtnih šol je bilo leta 1881. 11.600, a leta 1882. 31.754.

(*Del romana.*) Na Angleškem se je oženil še pred tri in dvajsetmi leti neki človek. Ko je ta človek žalostil, togotil in jezil svojo ženo tri leta, popihal jo je, da ni bilo več ne duha ne sluha o njem. Izza dvajset let vzame jo drugi okoličan. In zdaj je ta novi mož vzel k sebi nekega delavca, ker ni mogel sam opravljati vsega dela. Nekega dne pošlje ga v kuhinjo jest. Ali v tem trenotku stopi v kuhinjo gospodinja. Delavec spozna svojo ženo, a ona svojega moža.

(*Piruhi.*) Margarita avstrijska, odlična in jako lepa dama, prišedši v Bourg, mudila se je nekoliko dni v mestu Brou. Na velikonočni ponedeljek se je zbralo mnogo naroda na ravnici blizu mesta. Starci so metali strelice; kdor je pogodil s strelico dotično mesto, smel je piti iz soda, kolikor se mu je ljubilo. Mladenci in dekleta pa so se razveseljevali po svoje na drugi strani. Kakšna stotina jajec je bila posuta po pesku, in dva mladeniča in dve dekletu so morali plesati med temi jajci. Ako bi mladi ljudje doplesali ples, ne poškodovavši nobenega jajca, smeli so se koj poročiti. Ta pokušnja se je ponavljala trikrat. Margarita se je zagledala v ta ples, kar se začuje iz gozda lovski rog in se pokaže Filibert, lepi vojvoda savojski, skoči s konja, poklekne pred Margarito, prosi jo za ples; oba se zavrta in nista nič drugo mislila, nego da ne bi poškodovala katerega jajca. Sreča jima je bila prijazna; Margarito je polila rudečica, naposled je dejala: „Poprimiva to navado.“ **Tablo: poroka.**

(*Dolgost nemških besed.*) Prijatelj nam piše: Pogodil sem dokaj daljšo besedo, nego je bila ona v zadnji številki vašega cenjenega lista, obsežajoč 74 črk. Tukaj je: Vierwaldstätterseesalonschraubendampferactienconcurrrenzgesellschaftsbureaudienerschaftsapprovisionierungsvereinslo-

calitätenabstauberin. V 70. sekundah sem jo napisal, a izgovorim jo v 8 sekundah, kajti ona obseza 133 črk. Da bi jo hotel brzajaviti, potreboval bi počasen telegrafski uradnik v to 110 sekund časa in 210 cm dolg kos papirja; mlad elastičen uradnik bi dovršil to delo v 70. sekundah z le 150 cm dolgim trakom papirja. Jaz pa bi moral plačati jednemu kakor drugemu za to samo besedo — katero mi pa brez naslova, ki obseza tudi najmanj dve besedi, niti odposlati ne more — 42 kr. takse.

(Clown — zdravnik.) V Parizu je neki odlični rodovini nevarno obolel otrok, kateri je v svojih bolečinah želel videti znanega clowna Madrana iz cirkusa Fernando. Oče ustreže res koj želji svojega sina in da poklicati v hišo imenovanega clowna. Clown pride k bolniku, ali ta se zanj še ne zmeni. Zdajci se domisli clown, pošlje po svojo obleko v cirkus, hitro se obleče in stopi k bolnikovi postelji. Bolnik je spoznal res tistega šaljivega clowna, ki ga je tolikokrat videl v cirkusu in videlo se je, kako je bolnik postajal veselejši. Jedno uro se je clown pred njim prekopicaval. Zdravnik pa je na to potrdil, da je bolniku res odjenjalo; pomagalo mu je torej veliko, da je videl clowna.

(Brezimeni samostanec.) V grškem jednom samostanu na Sveti Gori je umrl neki jako star samostanec, kateri ni nikomur povedal svojega pravega imena. Ko je prišel okoli 1820. leta v samostan, dejal je, da mu je ime „Alfa“, ime prve črke grške abecede, in to ime je zadržal do smrti svoje. Ne ve se niti, od kod je bil; govoril je dobro grški, ruski, srbski, bolgarski in nekaj malo italijanski. Pisma ni dobil nikdar nobenega; nihče ga ni nikdar obiskaval. V samostanu je bil 57. let; prvih 32 let je bil sam v svoji celici. Oporoke ni naredil, rokopisa tudi ni zapustil.

(Trdo spanje.) Neki zidarski pomočnik v Budimpešti je pregloboko pogledal v kupico, da je zaspal pri dunavskem mostu. Prebudi se, čutil je, da ga boli desna stran glave. In kaj je bilo? V spanji mu je nekdo uho odrezal.

(Največ paragrafov) na svetu ima Francoska. Od leta 1789. pa do danes se je sklenilo več, nego pet milijonov paragrafov. Človek bi potreboval toliko da ne vse svoje življenje, ako bi jih hotel prebrati.

(Največja mesta v Evropi) so ta le: London ima 4,019.000 prebivalcev, Paris 2,239.000, Berlin 1,192.000, Dunaj 1,088.703.

Politični razgled.

Cesarjevič Rudolf se je že vrnil s potovanja na Dunaj. Sultan Abdul Hamid, bolgarski knez Aleksander, rumunski kralj Karol in srbski kralj Milan so sprejeli našega prestolonaslednika jako prijazno. Karol je napisal Rudolfu in je dejal, da je cesarjevičevo potovanje velik dogodek in zalog prijazne zveze med Rumunijo in Avstrijo. In Rudolf je odgovoril kralju, da se čuti zvezanega z Rumunijo z velikimi interesi in najsrčnejšimi čustvi. A „Videlo“, glasilo srbske vlade, zagotavlja Srbe, da jim daje cesarjevičevo potovanje poročstvo za mirno kulturno razvijanje srbskega naroda.

Njegovo veličanstvo presvetli cesar je imenoval kanonika g. dr. Gogalo za vladiko ljubljanskega. Ta vesela vest bode razveselila ne samo Slovence ljubljanske vladikovine, ampak vse rodoljube naše po vsem Slovenskem.

Hrvaški zbor bode zopet sklican 21. maja, a pred njim še bode razpuščen državni zbor ogrski.

V petek je začel zborovati državni zbor na Dunaji. Dr. Fandrika predlog, da se odpravi kolek za časnike in koledarje pride na vrsto. Dotično poročilo se je že razdelilo poslancem. Ta kolek je že odpravila ogrska polovica in razen Turčije je menda ni države v Evropi, katera bi ga še imela; zato upamo, da bode te ne ravno

velike dohodke lahko pogrešala naša država. — Državni zbor razpravlja o obdačevanju žganja; na vrsto pride tudi severna železnica; razen tega pa razni odseki pridno pripravljajo svoja poročila.

Namen pruskemu državnemu svetu, kateremu bode predsednik cesarjevič, a Bismarck podpredsednik, bode ta: pruski državni svet ima pretresavati razne načrte ministerstva, da jih odobri ali zavrže, da čuva nad zakonodavstvom in da sploh vse nove naredbe ostanejo v soglasji s zdanjimi zakoni. Kakor se vidi, bode ta novi državni svet podoben strogemu nadzorstvu, kjer ukazuje Bismarck, a drugi poslušajo.

Stanje Gordonovo v Sudanu je jako kritično. Angleška vlada ne more poslati nobene pomoči v Berber, kjer je poveljnik Hussein paša že poročal v Kajiro, da bodo Berber osvojili uporniki. Parnik s 300 beguni, ki je šel iz Kartuma, so uporniki napadli in ljudi pomorili. On misli, naj bi angleška vlada plačala sultanu, da bi ta poslal svoje vojake v Berber. Do zdaj ni se še nič zgodilo. In ko bi se Angleži samo umaknili iz Sudana, namerava Osman Digma osvojiti Suakim; on še namreč ima čez 2000 vojakov. Zdjaj je angleška vlada povabila avropske vlasti na konferencijo, da se konečno uredi egiptovske financije.

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. aprila:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 4 gld. 71 kr., ovs 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 69 kr., prosa 5 gld. 69 kr., korus 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 67 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: maslo 98 kr., svinjsko masti 84 kr., surove slanine 58 kr., okajene slanine 72 kr., masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 58 kr., svinjine 70 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišč 50 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Listnica upravnštva. Gospod M. D. v O. pri H. Za reklamacije ni treba plačati poštne; list lahko reklamujete v odprtem pismu.

Gospod J. P. v P.: Vse številke prvega četrtletja so nam pošle. Vaša naročnina je tedaj plačana do 31. marca 1885.

Listnica urednikova. Gospodu današnjemu dopisniku iz Gračca: Prav ljubo nam bode; samo bi prosili, naznanite nam svoj naslov.

Gospodu J. J. na D: Hvala lepa! Ostalo v pismu.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnštvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.